

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Sauer Emil

Cím:

Egy elmúlt világ képeskönyvéből.

Forrás:

Ujság

Bn.
(Hely)

1942. V. 30
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olda)

Osztályozás

Tá

92

Hely

Török May

Idő

"1942"

Személy

Egy elmúlt világ képeskönyvéből

— Sauer Emil és Török May grófnő regénye —

Már mint egészen fiatal leány, egyik nevezetes híressége volt a régi Budapestnek Török May grófnő. A legszebb, a legtökéletesebb szépség, akit szülei: Török József gróf v. b. t. t., egykori ungmegyei főispán és ennek neje, Vetter von der Lilie Zsófia osztrák grófnő, a legválasztékosabb nevelésben részesítették. A rendkívül tehetséges grófkisasszony az összes nyugateurópai nyelveket tökéletesen beszélt és mint az arisztokratikus nevelés magával hozta, járatos volt a sport minden ágában is. Irodalmi képzettsége értékes zenei hajlamossággal párosult, érthető, hogy szülei imádták és rajongott érte nevelőapja, édesanyjának második férje: Puskás Tivadar is, a Telefon Hirmondó zseniális feltalálója.

Amikor azonban nevelőapjának nagyszabású tervei nem úgy váltak be, mint ő azt elképzelte, a kényeztetett grófkisasszonynak sok mindenről kellett lemondani. Ekkor már teljes visszavonultságban élték egy vasutcai szerény lakásban, holott a tizenöt éves May grófnő ellenállhatatlanul epekedett ismeretlen célok, az érvényesülés, a teljes szabadság felé!

Erre nemsokára adódott is alka-

lom. Török May grófnő lelkesülve a zenéért, barátjával jelen volt Sauer Emil vigadóbeli hangversenyén. A Mester játéka elszédítette. Nem sokat habozott, koncert után felkereste és tudomására adta, hogy vele utazik. *Hová, merre, mindegy.* Sauer, aki előtt a művészete iránti fellángolás már ekkor, 1889-ben, sem volt újság, érdeklődéssel hallgatta a fiatal leány felajánlkozását, megsimogatta gyönyörű ébenfekete haját és atyailag azt ajánlotta neki, hogy menjen szépen haza és verje ki ezeket a gondolatokat okos kis fejéből.

De Török May nem volt az a leány, akit ilyen egyszerűen el lehetett intézni. Kijelentette, hogy ragaszkodik tervéhez és ha Sauer nem viszi magával, hát követni fogja akarata ellenére is. Sauer egy ideig még hadakozott a bábajos gyermekkel, de amilyen varázsa volt reája is, beleszédült és vitte magával. Ettől kezdve Török May grófnő állandóan ott volt Sauer mellett, bárhol is járt, a könnyen hevülő művész végül annyira megszerette, hogy egy lépést sem tudott tenni nélküle. Izzó szerelmét azzal is bebizonyította, hogy ő, aki sohasem tanított senkit, min-

den szabad idejében odaült a leány mellé a zongorához és azzal az odaadó igyekezettel tanította, hogy híres művésznőt csinál belőle, amire tanítványának, úgy tetszett, meg is van minden adottsága.

Sauer Emil egész életét most Török May töltötte be, ő lett minden gondolata és nagy szerelme és hódoló tisztelete jeléül neki írta és ajánlotta *Espenlaub* című híres kompozícióját. Török Mayt ez még jobban serkentette. Reggeltől estig Sauer és Schumannt zongorázta, az *Espenlaub*-ot és Schumann *Études Symphoniques* és ezek a nehéz zeneszámok szerepeltek első önálló hangversenyének műsorán, melyet Sauer kívánságára a budapesti Vigadóban rendezett.

Ámde a jelentős társadalmi eseménynek is beillő koncert nem járt a remélt sikerrel. Török May megéjtő játéka, ördögös technikája nem azzal a dinamikával hatott a nagyközönségre, mint odahaza a négy fal között mesterére. Sauer, aki persze jelen volt a hangversenyen és szédülve hallgatta imádott tanítványát, nem tudta megérteni, hogy a nagy nyilvánosság miért nem lelkesül annyira érte, mint ő, és kétségbeesetten olvasta másnap

a kritikákat, melyek a tündéri szép grófnőt igen tehetséges dilettánsnak mondották!

A közönség ítélete hirtelen megelégtette Török May grófnővel azt az igyekezetét, hogy mesterével egyenrangú zongoraművésznővé legyen. A budapesti balsiker elidegenítette Sauer Emiltől. Meg volt bántva művészetébe vetett szent hitében és megharagudott mesterére, amiért szerinte, idő előtt állította nyilvános kritika elé. Az egyébként teljesen kiszámíthatatlan teremtés könnyen vetett el magától olyasmit, amiért az imént még az életét adta. Sauer mindent elkövetett, hogy Mayt megvigasztalja, jobb belátásra bírja, de hasztalan. Harag nélkül, baráti kézszorítással vált el Saueről Török May grófnő, de mivel a helyzete idehaza, főleg az arisztokráciával szemben a történetek után nehézzé vált, Párizsba költözött, a Rue du General Foyon bérelt lakást, melynek főekessége az az értékes amerikai *Stainway-zongora* volt, mellyel Sauer Emil ajándékozta meg. Ezen az isteni hangszeren játszott naphosszat, az emberek, akik elhaladtak lakásának nyitott ablakai alatt, megálltak és áhitattal hallgatták. De ekkor már nem az *Espenlaub*-ot zongorázta.

Sauer életét ismerjük és tudjuk, hogy sok-sok idő múltán végzetlenül megint csak Budapesten, a nemzetközi Liszt-versenyen majdnem úgy járt késci szerelmével, An-

gelica Morales-szel, mint hajdan Török May grófnővel. Az sem sikerült ugy, mint ő hitte, remélte...

Török May grófnő viszont, akinek élete a legizgalmasabb és legszínesebb regény, amely nem fér be e visszaemlékezés szűk keretébe, végül is a vele egykorú khedivének, II. Abbasz Hilmi egyiptomi alkirálynak felesége lett. A bécsi The-resianumban nevelt khedive, megszámlálhatatlan milliók ura, hosszú ideig felhőtlen boldogságban élt ragyogó feleségével, aki férje mellett teljes szabadságot élvezett. Jöhetett, mehetett, utazhatott, amikor fetszett neki, nem volt alárendelve semmiféle irányban az egyiptomi konvencióknak. Amellett az áldott jó szíve is kielégítést nyert, mert bőségesen támogathatta édesanyját, egész rokonságát, minden régi ismerősét, két kézzel szórta a pénzt és ha titokban Budapestre érkezett, a Gizella-uton lévő, választékos izléssel berendezett lakásán szállt meg. Legutóbb 1912-ben, januárban járt idehaza, imádott édesanyját, Vetter von der Lilie grófnőt temette. Egy évvel utóbb, 1913-ban aztán levelet írt Puskás Albertnek, nevelőapja testvérhúgának, akihez édesanyja halála után még jobban ragaszkodott, megkapó levelet, melyet volna nyomtatni.

— Végre itt az ujév — fejezte be —, a tizenhármas számmal benne!

Milyen régen várok erre az eszten-
dőre és mennyit várok tőle...

Egy szóval sem tett említést leve-
lében arról a szándékáról, hogy
otthagyja az urát, az egyiptomi al-
királyságot, a felbecsülhetetlen gaz-
dagságot. Szinte egyik napról a má-
sikra unta meg a határtalan jómó-
dot, mint ahogy hirtelen megelégtelt
mindent az életében, mint Sauer
Emilt is, első, nagy, lángoló szerel-
mét.

Szomory Emil